

Kommunikationsstrategi för havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020

2015-11-12

Inledning

2015 träder det svenska havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 i kraft. Under hela programperioden spelar god information och kommunikation om programmet stor roll för genomförandet. Den här kommunikationsstrategin beskriver hur vi ska prioritera och ger vägledning om hur vi ska kommunicera programmet. Med ”vi” avser vi de myndigheter som har del av ansvaret för att genomföra programmet.

Jordbruksverket har som förvaltande myndighet huvudansvar för hur vi genomför programmet. Även Landsbygdsnätverket har en viktig roll för kommunikationen om havs- och fiskeriprogrammet. Många myndigheter och aktörer är involverade i kommunikationsarbetet. Landsbygdsnätverket och lokalt ledd utveckling har egna kommunikationsstrategier.

För att vi ska nå samma kommunikationsmål är kommunikationsstrategierna för landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, lokalt ledd utveckling och Landsbygdsnätverket synkade med varandra, bland annat när det gäller mål, målgrupper och budskap. Bilden visar hur samtliga bidrar till målen för EU 2020.

Vi behöver uppdatera strategierna under programmets gång.

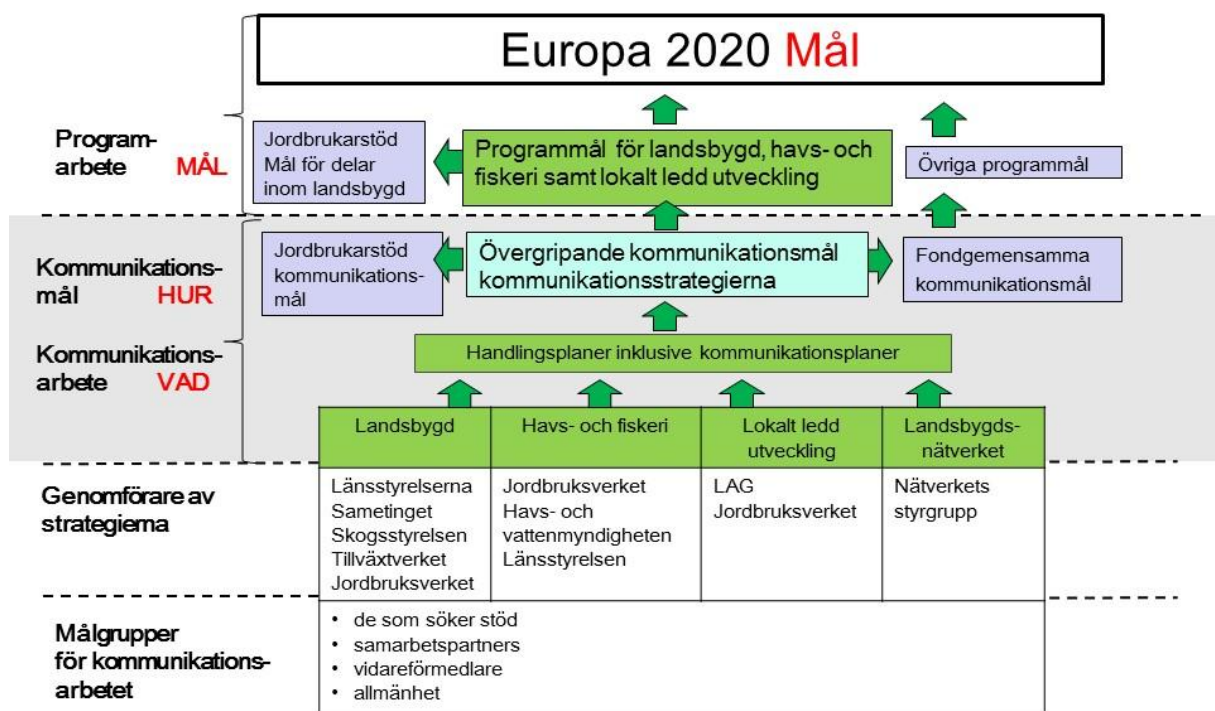

Illustration: kommunikationsstrategier för programmen

Jordbruksverket är som förvaltande myndighet ansvarig för att kommunikationsstrategin för havs- och fiskeriprogrammet följer Jordbruksverkets övergripande kommunikationsstrategi.

Vi behöver uppdatera strategin under programmets gång. Då informera vi övervakningskommittén.

Bakgrund

Det finns mål för havs- och fiskeriprogrammet. Det övergripande målet ”Smart och hållbar tillväxt för alla”, finns i den gemensamma strategin EU 2020. Som nationellt mål betonar vi vikten av att utveckla en hållbar fiskeri- och vattenbruksnäring. Havs- och fiskeriprogrammet ska bidra till en ökad konkurrenskraft för fisket och vattenbruket och samtidigt skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser

De övergripande målen för havs- och fiskeriprogrammet är att:

- öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag
- skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser
- främja sysselsättning

Havs- och fiskerifonden ingår i ett gemensamt nationellt strategiskt ramverk som också omfattar övriga struktur- och investeringsfonder inom EU (landsbygdfonden, socialfonden, regionalfonden och sammanhållningsfonden).

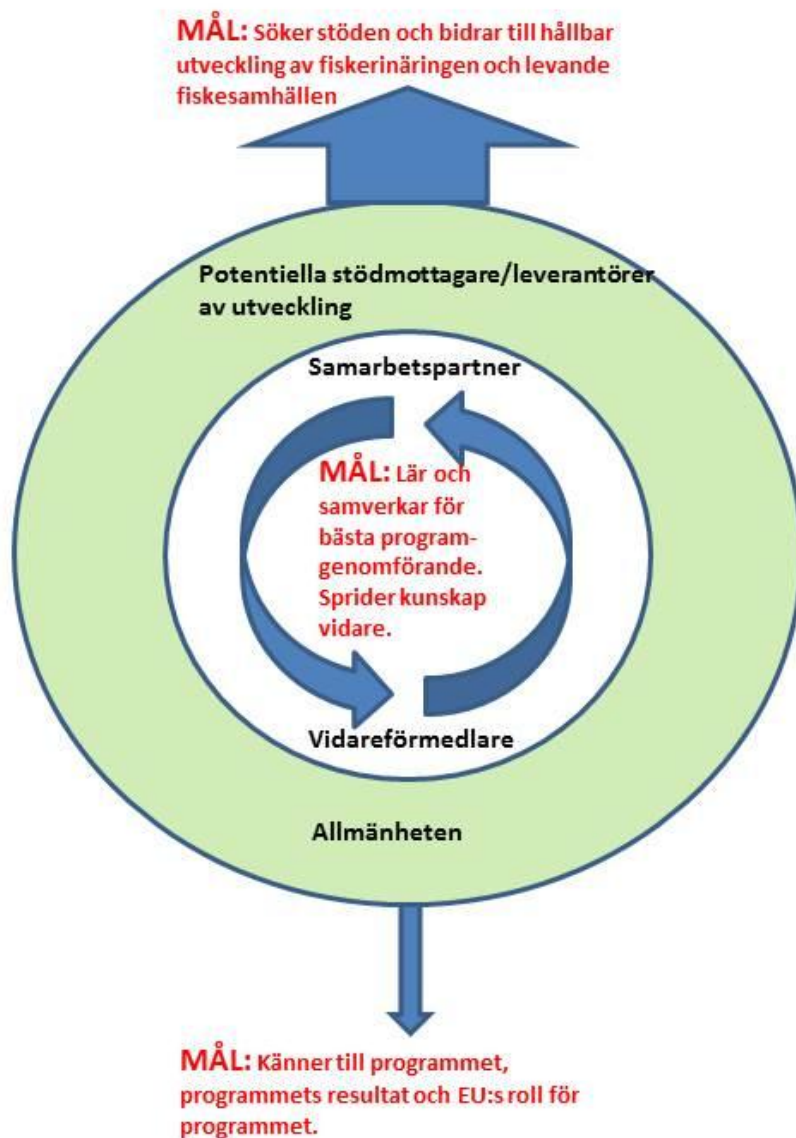
Sex områden är prioriterade i havs- och fiskeriprogrammet

- Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske, genom följande specifika mål
 - minska fiskets påverkan på havsmiljön och minska oönskade fångster
 - skydda och återställa den biologiska mångfalden i vattenmiljöer och de akvatiska ekosystemen
 - säkerställa en balans mellan fiskekapaciteten och tillgängliga fiskemöjligheter
 - bättre konkurrenskraft och lönsamhet för fiskeföretag, även inbegripet det småskaliga kustfisket, samt bättre säkerhets- och arbetsförhållanden
 - stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation, inklusive ökad energieffektivitet, och kunskapsöverföring
 - utveckla nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.
- Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk genom följande mål
 - stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring
 - bättre konkurrenskraft och lönsamhet för vattenbruksföretag och bättre säkerhets- och arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag
 - skydda och återställa den biologiska mångfalden i vattenmiljöer och förbättra ekosystemen som rör vattenbruk samt främja ett resurseffektivt vattenbruk
 - främja ett vattenbruk med höga nivåer av miljöskydd, djurs hälsa och välbefinnande samt folkhälsan och allmän säkerhet
 - utveckla nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

- Främjande av genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken genom följande specifika mål
 - tillgång till vetenskapliga rön och datainsamling
 - stöd till kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning.
- Ökning av sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen genom följande specifika mål
 - främja ekonomisk tillväxt, social delaktighet, nya arbetstillfällen och arbetskraftsrörlighet i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk
 - diversifiera verksamheten inom fisket och till andra sektorer av den marina ekonomin.
- Främjande av saluföring och beredning genom följande specifika mål
 - en bättre marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter
 - uppmuntra till investeringar inom berednings- och saluföringssektorn.
- Främjande av genomförandet av den integrerade havspolitikerna.

Tre kommunikationsmål

Genom att kommunicera bra kan vi nå målen med programmet. Vår viktigaste uppgift är att få kontakt med de som kan söka stöd. Vi behöver också kommunicera för att underlätta så att alla som är med i programmet jobbar med varandra och delar kunskap och idéer om hur vi ska genomföra programmet på bästa sätt. Allmänheten, och särskilt skattebetalarna, måste också känna till programmet och dess resultat.

Kommunikationsmålen

- **Personer söker stöd i programmet och bidrar till hållbar utveckling av fiskerinäringen och levande fiskesamhällen**

Personer som söker stöd finns både i grupper som redan har kunskap om programmet och bland allmänheten. Både kvinnor och män i olika åldrar, oavsett var man är född, ska ha möjlighet att ta del av information om programmet.

Vår kommunikation ska hjälpa dem att

- känna till att stöden finns
- lätt hitta information om programmet
- lämna in kompletta ansökningar i tid
- känna till de krav som man ska uppfylla för att använda stöden
- känna till målen med programmet och EU: s roll för programmet
- förstå vad stöden kan betyda för den egna verksamheten eller projektet
- förstå att det arbete man utför med hjälp av stöden påverkar utvecklingen av en hållbar fiskerinäring och levande fiskesamhällen
- samverka med andra som söker stöd för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.

- **Vidareförmedlare och samarbetspartner sprider information om programmet och kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.**

Vår kommunikation ska hjälpa dem att

- känna till att stöden finns
- lätt hitta information om programmet
- känna till målen med programmet och EU:s roll för programmet
- intressera sig för utvecklingen av en hållbar fiskerinäring och levande fiskesamhällen
- förstå att det är många som lär sig av varandra och samverkar för att nå programmets mål
- sprida information om programmet
- förstå den egna rollen och sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.

- **Allmänheten känner till målen med och EU:s roll för programmet.**

Vår kommunikation ska hjälpa dem att

- känna till att stöden finns
- känna till hur resultaten av programmet påverkar utvecklingen av samhället
- känna till EU: s roll för programmet
- känna till arbetet för att nå målen i strategin **Europa 2020**.

Fyra målgrupper

Personer som söker stöd och ersättningar

De som söker stöd är vår viktigaste målgrupp i arbetet med havs- och fiskeriprogrammet. De prioriterade målgrupperna är yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, andra företagare, myndigheter och högskolor, organisationer och LAG*.

Vidareförmedlare

Den här målgruppen hjälper oss att nå ut till de som söker stöd med information om programmet. Målgruppen är också viktig för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter. Målgruppen består exempelvis av organisationer, företag, andra myndigheter, samarbetspartner, partnerskap och kommuner.

Samarbetspartner

För att på bästa sätt uppfylla målen i programmet behöver myndigheter som har ett ansvar i att förvalta eller genomföra hela eller delar av programmet samverka. Medarbetare på myndigheter och i organisationer är därför en viktig målgrupp. Vi lär oss av varandra genom att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter. Det gör vi för att få ett så bra programgenomförande som möjligt och för att kunna ge olika målgrupper enkel, tydlig och relevant information. Därför planerar samarbetspartner ibland gemensamma kommunikationsinsatser.

Allmänheten

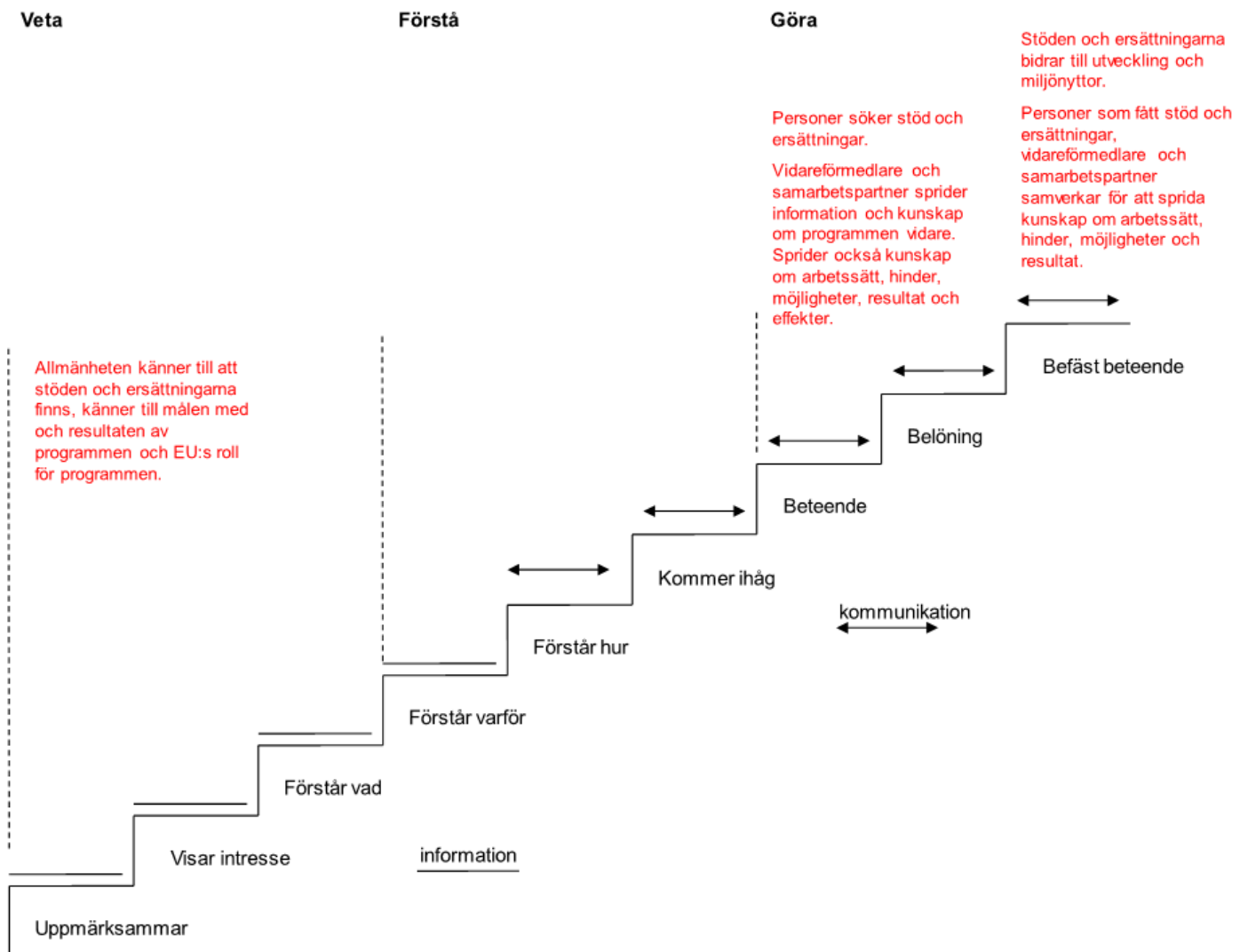
Det är viktigt att nå ut med programmets syfte, mål, innehåll och resultat till allmänheten för att

- nå nya personer som söker stöd
- få förståelse för varför det finns ett havs- och fiskeriprogram
- få förståelse för EU:s roll för programmet.

Det är betydelsefullt att allmänheten har förtroende för hur vi genomför programmet. Det är svårt och kostsamt att använda kanaler som når en stor del av allmänheten. Genom att använda innovativa kommunikationsmetoder och kommunicera med följande målgrupper har vi möjlighet att nå allmänheten

- journalister och opinionsbildare
- beslutsfattare

Ambitionstrappa för kommunikation samtliga målgrupper

Fem kommunikationsstrategiska prioriteringar

1. Olika kommunikationsinsatser för olika faser

Programperioden delas in i tre faser. Varje fas kräver olika typer av kommunikation. Varje enskild åtgärd i havs- och fiskeriprogrammet går igenom alla tre faser och kommunikationen följer samma mönster.

Införande							
		Genomförande					
						Slutfas	
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021-2024

Nedan beskriver vi huvudfaserna i programmet.

- **Införandefasen**

Under 2014 pågår många förberedelser inför den ”breda” programstarten. Då behöver vi nå alla huvudmålgrupper med information om stöden och om programmets mål.

Samtidigt förbereder och startar Landsbygdsnätverket och LAG sina verksamheter. Då börjar också samarbetet och samordningen mellan de ansvariga myndigheterna för landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, regionalfondsprogrammen och socialfondsprogrammet. Det behöver vi berätta om till samarbetspartner, vidareförmedlare och allmänhet.

2015 drar havs- och fiskeriprogrammet igång. Då behöver vi nå alla huvudmålgrupper med information om stöden och om programmets mål.

Under hela införandefasen samverkar de personer som förvaltar, betalar ut och informerar om programmet. Vi ska samordna havs- och fiskeriprogrammet med Jordbruksverkets främjandeuppdrag för fiske och vattenbruk. Det gör vi för att de som söker stöd ska uppleva att det finns en helhet i administrationen och kommunikationen.

- **Genomförandefasen**

Under genomförandefasen är det fortfarande viktigt att vi kommunicerar med de som söker stöd samt med allmänheten. Då kommunicerar vi också utifrån de behov som samarbetspartner och vidareförmedlare uppmärksammar.

Årsrapporter, utvärderingar och revisioner hjälper oss att se vilka kommunikationsbehov som finns. Landsbygdsnätverket tar också fram idéer och förslag på hur vi ska kommunicera.

Samarbetspartner och vidareförmedlare förmedlar kunskap om arbetssätt, hinder och möjligheter mellan varandra som kan förbättra genomförandet av programmet.

Det är viktigt att sprida goda exempel från programmen. Det ska vi göra under hela programperioden men mest under den senare delen.

- **Slutfasen (sträcker sig även efter 2020)**

Under slutfasen fokuserar vi på att sprida resultat från programmet. De är viktiga för alla målgrupper för att vidareförmedlare och de som söker stöd ska kunna följa programmets resultat och för att samarbetspartner ska kunna ta med erfarenheter till nästa programperiod. Allmänheten ska dessutom kunna veta vad skattepengarna har gått till.

2. Tydlig och samordnad kommunikation

Vi är många som arbetar med kommunikation i programmet och det är viktigt att vi säger samma sak när det finns gemensamma budskap. Det uppnår vi genom att vi

- planerar kommunikationen utifrån våra gemensamma kommunikationsmål
- vid behov samordnar budskap och aktiviteter med varandra och med vidareförmedlare
- använder varandras kanaler

Under programtiden kan det finnas behov av att göra specifika kommunikationsinsatser. Då kan förvaltningsmyndigheten och Landsbygdsnätverket samordna gemensamma insatser, ”kampanjer”, som varar en viss tid. De erbjuder samarbetspartner och vidareförmedlare att medverka i dessa.

Vi använder EU-loggan i enlighet med riktlinjerna i förordningstexterna

3. Målgrupperna i fokus

För att bemöta våra målgrupper på ett trovärdigt och professionellt sätt måste vi ha kunskap om dem och förstå vad som påverkar dem. Vi ska förstå att de som söker stöd också är de som levererar olika tjänster till samhället i form av arbetstillfällen, miljönyttor och landsbygdsutveckling.

Vi bör noggrant analysera hur vi når rätt målgrupper, utforma information på ett tilltalande sätt och sprida den i rätt kanaler.

Vi behöver engagemang bland många typer av människor för att nå programmets mål.

Vi ska därför anpassa all vår information för att nå både kvinnor och män. Vi bör även anpassa den för att nå unga och personer med utländsk bakgrund. Det kommer att finnas riktlinjer för hur vi ska arbeta för att anpassa kommunikationen så att den blir jämställd.

Vi bör också anpassa vår information till personer med funktionsnedsättning. Det kan vi exempelvis göra genom att texterna går att få upplästa på webbplatserna, att skriva klarspråk samt att vi i vissa fall skriver texter på lättläst svenska.

Informationen som finns på Jordbruksverkets webbplats finns att tillgå med hjälp av talsyntes, det vill säga att texten går att få uppläst. Viss information finns även på lättläst svenska. Informationen om havs- och fiskeriprogrammet och dess stöd bör vara skriven på klarspråk.

4. Enklare tillsammans

Vi behöver bidra till att det blir lätt att göra rätt. Då minskar oron för att göra fel bland de som söker stöd. Förenklingar handlar till stor del om andra saker än regler. Det handlar om samordning, bemötande, rapportering och kommunikation. Det räcker inte att vi är duktiga var och en för sig, helheten kan ändå uppfattas som krånglig ur våra målgruppers perspektiv. Vi behöver därför tillsammans göra saker så enkla som möjligt. Det handlar om ett förhållningssätt i arbetet för att kunna förklara så att våra målgrupper förstår vad vi vill säga. Det gäller särskilt sådant som kan uppfattas som krångligt.

I den grupp som finns för att samordna havs- och fiskeriprogrammet, landsbygdsprogrammet, socialfondsprogrammet och regionalfondsprogrammen diskuteras bland annat hur vi kan göra det enklare för gemensamma målgrupper på olika sätt.

Vi ska också uttrycka oss begripligt och använda oss av klarspråk i vår kommunikation.

5. Vi lär av varandra

För att vi ska arbeta med programmen på rätt sätt och minska felen behöver vi bättre kommunicera kunskaper och insikter om vad som fungerar väl och vad vi behöver förändra. Årsrapporter, revisioner och utvärderingar ger oss god vägledning för hur vi ska förbättra genomförandena av programmen. De analyser och reaktioner som kommer från Landsbygdsnätverket är också en källa till kunskap. För att vi ska kunna lära oss av dessa kunskapskällor är det viktigt att vi har tydliga budskap. Det är viktigt att vi analyserar den här typen av information och kommunicerar den på ett tydligt och genomtänkt sätt.

Budskap

Får att nå våra målgrupper måste vi anpassa budskapen om havs- och fiskeriprogrammet så att de berör målgrupperna på rätt sätt. Det är viktigt att komma ihåg att kommunikation alltid sker på mottagarens villkor. Vad vill vi få mottagarna av budskapen att göra, tänka eller kunna? Här nedan kan du läsa vilka budskap vi ska förmedla till de olika målgrupperna.

Budskap till personer som söker stöd

- Du bidrar till en hållbar utveckling av fiskerinäringen och levande fiskesamhällen.

Budskap till vidareförmedlare

- Tillsammans samverkar och lär vi av varandra för att bidra till en hållbar utveckling av fiskerinäringen och levande fiskesamhällen.

Budskap till samarbetspartner

- Tillsammans samverkar och lär vi av varandra för att bidra till en hållbar utveckling av fiskerinäringen och levande fiskesamhällen.

- Tillsammans gör vi det enklare för havs- och fiskeriprogrammets målgrupper.

Budskap till allmänheten

- Havs- och fiskeriprogrammet bidrar en hållbar utveckling av fiskerinäringen och levande fiskesamhällen.
- Havs- och fiskeriprogrammet bidrar till en hållbar samhällsutveckling.

Kanaler

Vad är en kanal?

Med kanal menar vi det kontaktsätt som vi använder för att informera och kommunicera. Exempel på kanaler är webbplatsen, e-post, medier och möten.

Webben är huvudkanal

Informationen till och kommunikationen mellan alla aktörer som berörs av havs- och fiskeriprogrammet ska huvudsakligen ske via webben. Det innebär att

- det ska finnas tydlig, aktuell och samordnad information om programmet på respektive ansvarig myndighets webbplats
- vi prioriterar digital kommunikation när vi kommunikationsplanerar
- utveckling av nya kanaler i första hand ska ske via webben

Välja kanal

För att nå ut med information och få till stånd kommunikation räcker det ofta inte att använda en kanal. Exempelvis räcker det kanske inte att lägga information på webbplatsen för att få målgruppen att förstå, tycka eller göra något. Vi måste välja en mix av kanaler. Vilka kanaler vi väljer beror på vilka kanaler våra målgrupper använder och vilka som är mest effektiva ur både kommunikativ och ekonomisk synvinkel.

Här nedanför kan du läsa de huvudsakliga kanalerna för olika målgrupper.

Kanaler till personer som söker stöd ur programmet är

- Jordbruksverkets webbplats
- Vattenbruksportalen
- Respektive länsstyrelses webbplats
- Landsbygdsnätverkets webbplats
- LAG:s webbplatser
- [EU-fonder.se](https://eu-fonder.se)

- Regionala aktörers webbplatser, exempelvis regionförbund, landsting osv.
- Landsbygdsdepartementets webbplats
- Digitala nyhetsbrev
- Medier
- Sociala medier
- Mötesplatser

Kanaler **till/för** vidareförmedlare

- Jordbruksverkets webbplats
- Respektive länsstyrelses webbplats
- Havs- och vattenmyndighetens webbplats
- Landsbygdsnätverkets webbplats
- Webbplatsen för rådgivare
- Landsbygdsnätverkets aktörers respektive webbplatser
- Regionala aktörers webbplatser, exempelvis regionförbund, landsting osv.
- EU-fonder.se
- Landsbygdsdepartementets webbplats
- Medier
- Sociala medier
- E-post
- Mötesplatser

Kanaler till samarbetspartner

- Jordbruksverkets extranät Ladan
- Personliga möten
- E-post
- Huvudsakliga kanaler för kommunikation till allmänheten
- Media
- Sociala medier

Uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att myndigheter och andra aktörer som förvaltar, betalar ut och sprider innehållet i havs- och fiskeriprogrammet följer upp hur kommunikationen har fungerat.

Uppföljningen kan vara enkel men ska ske regelbundet. Respektive aktör kan till exempel samla de som varit ansvariga för insatserna och diskutera erfarenheterna av arbetet och resultaten.

Förvaltningsmyndigheten ansvarar för att löpande följa upp och sprida resultaten av genomförandet av havs- och fiskeriprogrammet.

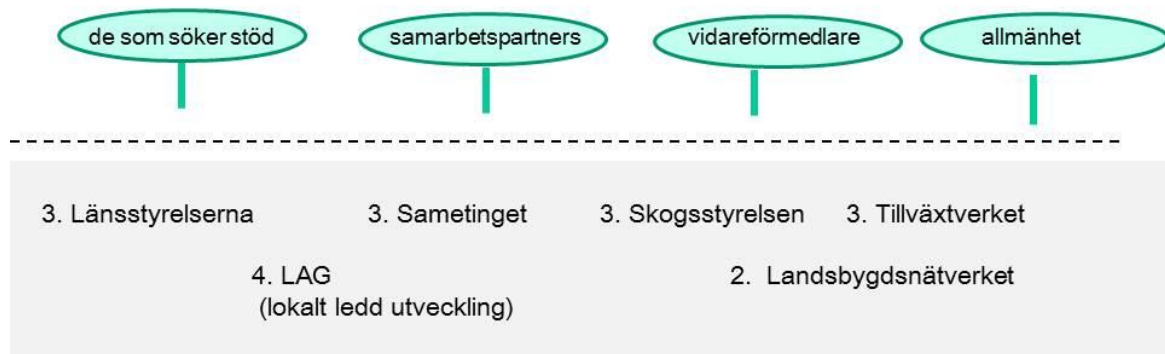
Utvärderingen av programmets kommunikationsaktiviteter ingår i utvärderingssekretariatets planering. Utvärderingssekretariatet kommer att speciellt utvärdera de kommunikationsinsatser som har gjorts om politiken, de operativa programmen, verksamheten samt EU:s roll. Här ingår också utvärdering av vilket genomslag som kommunikationen har fått hos våra olika målgrupper.

Utifrån resultaten justeras eventuellt kommunikationsstrategin för havs- och fiskeriprogrammet.

Förvaltningsmyndigheten ansvarar för att sprida resultaten.

Ansvar och organisation

Vi ansvarar för olika delar i programmet. Under införandefasen har kommunikationen legat i ett eget projekt, vilket inte visas i den här bilden. Här nedan kan du läsa om vem som ansvarar för vad. Bilden ger en översikt hur arbetet är organiserat. Längs upp i bilden finns våra målgrupper som vi ska nå på olika sätt. Siffrorna i bilden hänvisar till texterna som finns under bilden.

1. Jordbruksverket

2015-10-01

Illustration: Ansvar och organisation i kommunikationsarbetet

1. Jordbruksverket

Jordbruksverket ansvarar både för förvaltningen av programmet inklusive utbetalningen av stöden.

- innehållet i kommunikationsstrategin för landsbygdsprogrammet harmonierar med
 - kommunikationsstrategin för havs- och fiskeriprogrammet
 - kommunikationsstrategierna för Landsbygdsnätverket och lokalt ledd utveckling
- ta fram riktlinjer för att dessa styrdokument ska harmoniera med kommunikationsstrategin:
 - länsstyrelsernas kommunikationsplaner i de regionala handlingsplanerna
 - LAGs kommunikationsplaner som kopplas till de lokala utvecklingsstrategierna
 - kommunikationsplanen kopplad till det fondgemensamma arbetet

- ta fram grundläggande information om programmet och programmets genomförande
- planera kommunikation årsvis utifrån kommunikationsstrategin. Det arbetet görs till viss del i samverkan med Landsbygdsnätverket.
- kommunikationsstrategin uppdateras och utvärderas
- tillsammans med Landsbygdsnätverket fånga in gemensamma kommunikationsbehov som kan uppstå inom ramen för programgenomförandet samt vid behov planera och tillsammans med andra aktörer genomföra ”kommunikationskampanjer”
- följa, analysera och sprida information om de lärdomar och erfarenheter och synpunkter som genereras inom ramen för Landsbygdsnätverket
- sprida relevanta lärdomar från revisionsrapporter och utvärderingar om programmet och programgenomförandet till rätt målgrupper
- kommunikation till LAG-grupper i syfte att stötta LAG- gruppernas verksamhet och arbete
- utföra arbete kopplat till fondgemensamma kommunikationsinsatser.

2. Landsbygdsnätverket

Det är flera aktörer som tillsammans ”äger” och har nytta av sitt gemensamma nätverk. Förvaltningsmyndigheten är en av de aktörerna och har samtidigt ansvaret för nätverkets drift. Landsbygdsnätverkets kansli är en supportenhet för hela nätverket. Kärnan i nätverkets kommunikation är dialogen mellan medlemsorganisationerna. (LAG och länsstyrelserna ingår automatiskt i nätverket)

Landsbygdsnätverket ansvarar för

- kommunikation mellan olika aktörer för ett ökat lärande mellan aktörer som berörs av programmet genom att gemensamt sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.
- att informera allmänheten och direkt eller indirekt informera personer som vill söka stöd om programmets möjligheter. Det sker främst genom att upplåta sina kommunikationskanaler för spridning och paketera innehållet på ett tilltalande sätt.
- att främja dialog mellan svenska och andra aktörer i Europa och sprida information till svenska aktörer om det arbete som sker inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet, europeiska landsbygdsnätverket och europeiska fiskenätverket.
- att koppla sin löpande kommunikationsplanering till nätverkets årliga planering, liksom i vissa fall till den kommunikationsplanering för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet som upprättas tillsammans med förvaltningsmyndigheten.

- att tillsammans med förvaltningsmyndigheten fånga in de gemensamma kommunikationsbehov som kan uppstå inom ramen för programarbetet, samt vid behov genomföra ”kommunikationskampanjer” tillsammans med andra aktörer.
- att kommunikationsinsatser följs upp löpande och utvärdera kommunikationsmålen. Utifrån resultaten revideras eventuellt nätverkets kommunikationsstrategi.

3. Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för att

- harmoniera sina kommunikationsplaner till de nationella kommunikationsstrategierna för havs- och fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet, särskilt vad gäller kommunikationsmålen som bör anpassas för de egna sammanhangen.
- förmedla kommunikativa behov till förvaltningsmyndigheten och Landsbygdsnätverket.

4. LAG ansvarar för att

- harmoniera sina kommunikationsplaner till de nationella kommunikationsstrategierna för havs- och fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet, särskilt vad gäller kommunikationsmålen som bör anpassas för de egna sammanhangen.
- också harmoniera sina kommunikationsplaner med de regionala handlingsplanerna för landsbygdsprogrammet inkl. kommunikation
- förmedla kommunikativa behov till förvaltningsmyndigheten och Landsbygdsnätverket.

* LAG (Local Action Groups) Lokala utvecklingsgrupper som arbetar med hjälp av leadermetoden